

Retningslinjer for ansvarlige investeringer

Godkjent av: Styret i KLP

Dato: 04.11.2014

Retningslinjene for ansvarlige investeringer i KLP er basert på vår tilslutning til FNs Global Compactⁱ (GC) og FNs prinsipper for ansvarlige investeringerⁱⁱ (PRI).

Disse retningslinjene skal danne grunnlaget for operasjonalisering av KLPs samfunnsansvarsstrategi, og for ansvarlige investeringer i KLP.

1. Formål og overordnet målsetting

KLP skal søke å maksimere en langsiktig verdiskaping av pensjonsmidlene og samtidig ta hensyn til de føringer som følger av KLPs tilslutning til FNs Global Compact (GC) og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (PRI). GC er et FN-initiativ for samarbeid med næringslivet om bærekraftig utvikling og er det mest universelle rammeverket for samfunnsansvar. Prinsippene i GC er basert på FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, ILOs kjernekonvensjoner, Rio-prinsippene om miljø og utvikling, samt FN-konvensjonen mot korrupsjon.

PRI er et FN-initiativ rettet mot kapitaleiere, kapitalforvaltere og tjenestetilbydere til disse som oppfordrer aktørene til å integrere hensynet til miljø og samfunnsansvar, samt eierstyring og selskapsledelse i investeringsbeslutninger og eierskapskapsutøvelse.

2. Virkemidler i utøvelse av ansvarlige investeringer

KLP vil benytte tre virkemidler; ekskludering, aktivt eierskap og investeringer for bærekraftig utvikling.

Ekskludering

KLP skal benytte ekskludering for å utelukke selskaper som kan knyttes til grove og/eller systematiske brudd på allment aksepterte normer for forretningsadferd fra KLPs investeringer. Filtrerings- og ekskluderings-kriteriene skal være forankret i GCs prinsipper, FNs prinsipper for ansvarlige investeringer, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter,ⁱⁱⁱ OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper^{iv} og relevante normer for eierstyring og selskapsledelse (spesielt Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse - NUES).

KLP skal også hensynta uttrekk foretatt av Statens pensjonsfond – Utland. Dette innebærer at KLP anbefaler eksklusjon av selskaper som bryter "Retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utlands investeringsunivers, gjeldende fra 1. mars 2010".

KLP skal på selvstendig grunnlag ekskludere selskaper fra investeringene der det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for:

- grove eller systematiske krenkelse av menneskerettigheter som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, de verste former for barnearbeid og andre grove eller systematiske brudd på arbeidstakerrettigheter

- alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner
- alvorlig miljøskade
- grov korrupsjon
- andre særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer
- andre særlig grove brudd på forretningsetiske prinsipper.

I tillegg skal tobakksprodusenter og selskaper som produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper ekskluderes.

KLP skal videre foreta uttrekk av kullselskaper. Med kullselskaper menes kullgruveselskaper og kullkraftproduksjon-selskaper som har en høy andel av inntektene sine fra kull. Grensen skal minimum utelukke de som har 50% eller høyere andel av inntektene fra kullbasert virksomhet.

For selskaper som omfattes av FN og EU sanksjoner som Norge har sluttet seg til, skal KLP følge utviklingen i selskapene og vurdere frys eller salg i handel med verdipapirene i de aktuelle selskapene.

KLP skal benytte ekskludering for å utelukke statsobligasjoner der stater eller myndighetspersoner er underlagt økonomiske sanksjoner av FN eller EU som norske myndigheter har sluttet seg til. KLP skal ikke investere i de lavest rangerte statene på Verdensbankens World Governance Indicators (WGI). Ved særskilte tilfeller kan KLP beslutte eksklusjon av bestemt(e) statsobligasjoner.

Å utelukke visse statsobligasjoner fra investeringsuniverset innebærer normalt ikke eksklusjon av andre former for investeringer i et land. Forslag til eksklusjon må vurderes særskilt.

Aktivt eierskap

KLP skal utøve et aktivt eierskap på en kost-/nytteeffektiv måte. Eierskapsutøvelsen skal forankres i KLPs eierprinsipper^v og relevante normer for eierstyring og selskapsledelse (spesielt Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse) og KLPs retningslinjer for stemmegiving. I tillegg skal eierskaps-utøvelsen være i tråd med FNs GC, PRI, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Aktuelle virkemidler for eierskapsutøvelsen er bl.a:

- a) Stemmegiving på generalforsamlinger. KLP skal gjennomføre stemmegiving og evt. fremme aksjonærforslag på generalforsamlinger.
- b) Aktiv dialog med selskapets styre og ledelse. KLP skal føre aktiv dialog med selskapets styre og ledelse på vegne av KLP.
- c) Samarbeid med andre investorer. KLP kan inngå samarbeid med andre investorer i eierskaps spørsmål.

Investeringer for bærekraftig utvikling

KLP skal søke investeringsmuligheter med den hensikt å være en positiv bidragsyter til bærekraftig utvikling. Med investeringer for bærekraftig utvikling forstås de resultater investeringer oppnår både innen økonomiske, sosiale og miljømessige parametere. I etablering av investeringsstrategi skal det vektlegges tilknytning til norsk partner, at investeringen følger norsk næringsliv eller at det ligger innenfor interessessfæren til norske myndigheter. Investeringene skal ha samme krav til forventet avkastning som ved ordinære investeringer, og i tillegg kunne vise til resultater innen for eksempel helse, miljø, fattigdomsreduksjon eller samfunnsutvikling.

3. Intern og ekstern rapportering

Ekstern rapportering

KLP skal kvartalsvis publisere eksternt hvordan målsettinger på området ivaretas. Rapporteringen skal inneholde både en oppdatering av listen over ekskluderte selskaper og resultater fra aktivt eierskap.

Intern rapportering

Ansvarlige Investeringer og operasjonalisering retningslinjene forvaltes gjennom KLPs Forum for ansvarlige investeringer, som både behandler prinsipielle spørsmål og foretar vedtak innenfor de beskrevne virkemidlene.

KLP skal årlig rapportere hvordan mandatet etterlevs og hvilke resultater man har oppnådd i forhold til målsettingene.

4. Andre relevante dokumenter

- Retningslinje for etikk
- Kapitalforvaltnings-, likviditetsstyrings- og risikostyringsstrategi 2015

i Global Compacts 10 prinsipper:

KLP skal:

1. Støtte og respektere beskyttelsen av internasjonale menneskerettigheter
2. Kontrollere at selskapet ikke er medskyldig i brudd på menneskerettigheter
3. Anerkjennelse organisasjonsfriheten og retten til kollektive forhandlinger
4. Avskaffe alle former for tvangsarbeid
5. Avskaffe barnearbeid
6. Fjerne diskriminering av arbeidstakere med hensyn til sysselsetting og arbeid
7. Støtte en "føre var"-tilnærming til miljøutfordringer
8. Ta initiativer for å fremme større miljøansvar
9. Oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi
10. Bekjempe alle former for korrupsjon, inklusive utpressing og bestikkelser

ii FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (FNs PRI):

1. Vi skal implementere ESG (environmental, social and corporate governance) tema i investeringsanalyser og beslutningsprosesser.
2. Vi skal utøve et aktivt eierskap og ESG tema skal implementeres i vår eierskapspolitikk og utøvelse.
3. Vi skal søke tilfredstillende rapportering av ESG tema fra våre investeringsobjekter.
4. Vi skal promotere aksept og implementering av prinsippene i finansindustrien.
5. Vi skal arbeide sammen for å styrke effekten av prinsippene og implementeringen av disse.
6. Vi skal rapportere på våre aktiviteter og progresjonen ved implementering.

iii FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter:

Er frivillige prinsipper som hviler på tre forskjellige pilarer: 1) statens eksisterende plikt til å beskytte og oppfylle menneskerettigheter, 2) næringslivets ansvar for å respektere menneskerettigheter, og 3) ofrenes behov for oppreisning og erstatning gjennom å få påklaget menneskerettighetsbrudd. Prinsippene ble enstemmig vedtatt av FNs menneskerettighetsråd. Den norske staten har vært en viktig støttespiller i denne prosessen og er en pådriver for implementeringen av prinsippene.

iv OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper:

Er frivillige prinsipper med anbefalinger om ansvarlig forretningsdrift. Retningslinjene dekker blant annet menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljøhensyn og bekjempelse av korrupsjon. OECDs retningslinjer er anbefalinger fra regjeringer til bedrifter som opererer i eller fra OECD-land. Myndighetene kan ikke ilegge sanksjoner mot brudd på disse. Derimot er OECDs medlemsland folkerettslig forpliktet til å opprette nasjonale kontaktpunkt. Kontaktpunktet behandler klagesaker for brudd på retningslinjene, og skal

gjøre retningslinjene kjent. Retningslinjene gjelder selskapers adferd både i eller ut fra land som har sluttet seg til retningslinjene, og overalt ellers der selskaper driver virksomhet.

V KLPs eierprinsipper:

Formålet med våre eierprinsipper er å signalisere til våre interessenter og markedet hvem vi er og hva vi står for som eier og investor.

1. Vi skal være en ansvarlig finansiell investor og eier, som tar sosiale og miljømessige hensyn, med formål om å oppnå best mulig avkastning over tid, hensyntatt forsvarlig risiko.
2. Vi kan være representert i selskapsorganer, men skal ikke være representert i børsnoterte selskapers styrer.
3. Vi kan samarbeide med andre investorer og organisasjoner når dette er hensiktsmessig.
4. Vi skal opptre på en aktsom og forutsigbar måte, og være bevisst det ansvar for negative konsekvenser som kan følge av utvist passivitet fra aksjonærenes side.
5. Vi skal opptre på en måte som ivaretar langsiktig verdiskapning for eiere, kunder og medaksjonærer og bidrar til en bærekraftig utvikling.
6. Vi skal opptre i tråd med selskapets verdier; åpen, tydelig, ansvarlig og engasjert.

Vår rolle som investor, eier og forvalter av fremtidige pensjonsmidler er forankret i vår visjon og våre verdier. Ved å være den beste partner for dagene som kommer må langsiktighet være sentralt i det vi gjør. I tillegg skal vi være en åpen, tydelig, ansvarlig og engasjert aktør. Prinsippene skal sikre at vi opptre ansvarlig i forhold til vårt verdigrunnlag og at vi ivaretar våre finansielle interesser gjennom god eierskapsutøvelse.